

Akcia: Kékes (H)

Trasa A Prevýšenie: 734 m
Dĺžka trasy: 9,2 km
Čas bez prestávok: 3:30 hod.
(odhad)

Trasa B Prevýšenie: 300 m
Dĺžka trasy: 5,0 km
Čas bez prestávok: 1:30 hod.
(odhad)

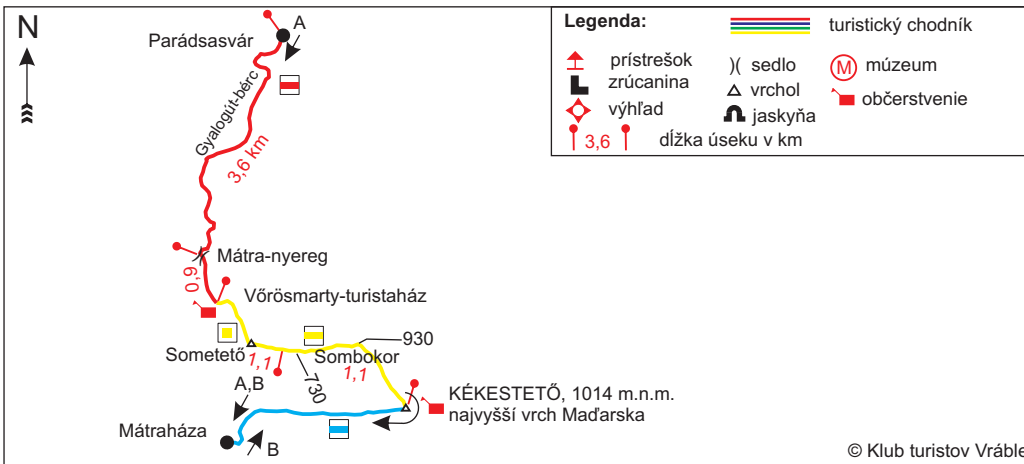
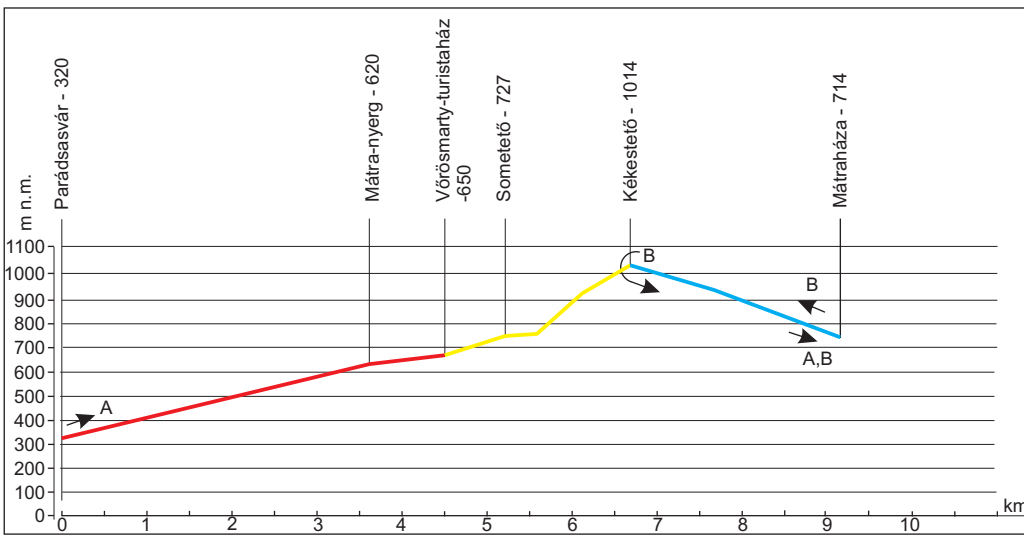
Zdroj: www.matrahegy.hu

Dátum: 2.08.2008

Tiesňové volanie:
112

Vedúci akcie: Ján Bujalko

Poznámky:

Popis trasy A:

Trasa začína v obci Parádsasvár. Postupujeme lesom po červenej pásovej značke. Po prejení úseku Gyalogút-bércprichádzame na asfaltovú cestu vedúcu z Parádsasváru do Mátraházy. Po tejto ceste vystúpame do sedla Mátra-nyereg. Pokračujeme ďalej po asfaltke až k chate Vörösmarty-turistaház. Odtiaľto po žltej (štvorec) cez kopec Sometető (tető = kopec) až po križovatku s pásovou žltou značkou. Pokračujeme po žltej pásovej. Odtiaľto začína najstrmší úsek, na mape označený ako nebezpečné miesto. Po prekonaní stúpania by sme mali prejsť čistinou a ďalej lesom na Kékestető. Vrchol je civilizovaný, (vysielač, asfaltka, hotel). Z vrchu zostúpime po modrej pásovej značke, trávnatým svahom pozjazdovke do obce Mátraháza, kde je cieľ túry.

Popis trasy B:

Začiatok a koniec je v obci Mátraháza. Tam aj späť po modrej pásovej značke, po zjazdovke.

Systém značenia je v Maďarsku mierne odlišný od značenia, ktoré poznáme u nás. Okrem pásových značiek (biela/pestrá/biela) sa používajú namiesto farebného pásika aj štvorec a krížik.

Popis pohoria Mátra:

Pohorie Mátra, tvoriace časť Severomaďarského stredohoria, patrí do vnútorného vulkanického pásma Karpát. Hlavnú hmotu pohoria tvorí niekoľko sto metrov hrubá zmes vulkanických vrstiev z miocénnej doby (20-13 miliónov rokov staré) pozostávajúcej väčšinou zo striedajúceho sa andezitu, andezitového tufu a andezitového anglomerátu. Vulkanické horniny na dnách dolín sa miestami objavujú na povrchu v pozoruhodných náleziskách, ako je to napríklad v hornom úseku parádfürdővskej doliny Ilona völgy, kde potok na horninovej stene prepadáva cez 8m vysoký vodopád. Vo vedľajších dolinách sa vypreparovali úzke andezitové žily, ktoré ľudové názvoslovie nazýva Čertove hate (Ördög-gát). Potok Tarjánka vo vulkanickej hornine na južnej strane pohoria vytvoril jednu z najobľúbenejších roklin v Maďarsku. Na

hrebeňoch hôr sa z vulkanickej horniny miestami vytvorili odvážne skalné útvary. Skalné steny, kamenné bašty, pred nimi ležiace polia s hrubými úlomkami a kamenné moria sa vytvorili počas doby ľadovej v dôsledku erozívneho pôsobenia ľadu na horninu. S takýmito vymrznutými tvarovými súbormi sa môžeme stretnúť v horách Ágasvár, Óvár, a Galyatető, Kékes a Sas-kőn. Jaskyňa Csörgő-lyuk je najdlhšou jaskyňou (370 m) v Maďarsku vytvorenou v nekrasovej hornine. V prestávkach vulkanickej činnosti a po jej vyhasnutí prebiehala silná povulkanická činnosť, v priebehu ktorej vznikli bohaté náleziská rúd. Na významných rudných ložiskách v priestore GyöngyöSOROSZI, Mátraszentimre, resp. Parád a Recsek od stredoveku až do dnešných čias sa zakladali bane. Vďaka povulkanickej činnosti sa na povrch prebija veľa sirovočkových, resp. uhličítých prameňov, tzv. čevice (csevics). Takéto sú parádfürdővský prameň Szent István-forrás (dolina Ilona-völgy), parádóhutaovský prameň Klarissza-forrás a prameň nachádzajúce sa v priestore Mátraderecske a Parádsasvár.

Mátra je lesnatá krajina, so striedajúcimi sa lesnými spoločenstvami. Jej najcharakteristickejšim spoločenstvom je stredohorský cerovo-dubový porast. Cerovo dubové porasty, na severe vo výške 550 m, na juhu vo výške približne 650 m, striedajú hrabovo-dubové porasty a potom bukové. Vo výškach nad 900 m na severných, studených stráňach pohoria Kékes, Galyatető a Piskéstető možno nájsť vysokohorský bukový porast.

Na týchto miestach nachádza svoj životný priestor viac vysokohorských druhov. Takto napríklad v montánných Bukovinách severnej strany Kékesu rastú ruža ovsnitá, plamienk alpínsky, ríbežka alpiská, kokorík praslenatý a knotovka červená. V tu sa nachádzajúcej starej Bukovine, stave blízkom prírode, určili jednu z rezervácií dvoch pohorí, kde možno v celom cykle skúmať pestrú štruktúru stavu stromov a prirodzené dynamické procesy lesa. Chránenou zvláštnosťou slatín pri prameňoch a ich sprevádzajúcich odtokov vody je lipnica pospolitá, ktorá sa v Maďarsku nachádza v

pohorí Mátra, v južnom predhorí hory Galya, resp. pri severnom úpätí horstva Kékes. Rovnako sa k týmto biotopom viažu vstavačovec vresoviskový, vstavačovec fuch a prvosienska vyššia.

Na južnej strane pohoria Mátra tvoria teplomilné dubové spráše s javorom tatárskym prechodné stavy s prvkami lesostepov. Na mieste bývalých výrubov stromov, potom lúk na kosenie a dnes už na lúčach bohatých na druhy sa vytvorili slatinové jazerá s kostravkou obyčajnou, bezkolenečom pravým a inými. Na týchto lúčach rastú napríklad kosatec sibírsky, horcovka útla, horec plúcný, poniklec lúčny načernalý, pavstavač hlavatý.

Podobne ako flóra, aj svet živočíchov pohoria Mátra je mimoriadne bohatý a pestrý. Zriedkavými chránenými obojživelníkmi horstva sú mlok vrchovský, kunka žltobruchá, skokan štíhly, šidlovka hnedá, rosnička zelená a salamandra škvrnitá. Veľmi zriedkavým, prísne chráneným druhom plazov teplomilných dubín a lesokrikov, je krátkonôžka štíhla. Uzavreté lesy s veľkou rozlohou, resp. jeho okolité okrajové územia majú bohatý svet vtáctva. Z prísne chránených druhov si pozornosť zasluhujú sokol sťahovavý, orol kráľovský, hadiar krátkoprstý, ďateľ bielochrbtý a ďateľ čierny. V Mátre si svoj biotop našlo mnoho druhov chránených cicavcov. V búťlavinách kmeňov starých, práchnivejších stromov starého listnatého lesa našlo útočisko množstvo druhov netopierov, preto je pri obhospodarovaní lesov potrebná zvýšená ochrana týchto jedincov stromov. Dôležité útočisko pre nich znamenajú aj bankské chodby a štólne ponechané po prieskumoch ložísk rúd. Dost' opatrná, utajene žijúca divá mačka je obyvateľkou starých nedotknutých lesov. Druhou mačkovitou šelmou horskej krajiny je len veľmi zriedkavo sa vyskytujúci, prísne chránený rys ostrovid.

Z kultúrno-historických pamiatok okolia sa vynímajú stredoveké hrady. Domoszlóvský hrad Oroszlánvár, gyöngyössolymoský hrad Nyeseztvár, markazský hrad, mátraszentimreovský Ágasvár boli postavené na strmých a takto ťažko dostupných hrebeňoch.